

แนวปฏิบัติในการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ สำหรับสถานศึกษา

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓

คำนำ

วิชาพิเศษลูกเสือ	๑
แนวปฏิบัติในการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ	๑
ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ	
พ.ศ. ๒๕๐๙ ลักษณะ ๒ ว่าด้วยหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ ภาค ๑ บททั่วไป	๑
ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง	
(ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒	๒
วิชาพิเศษลูกเสือสำรอง	๒
ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ	
(ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๒๕	๒
วิชาพิเศษลูกเสือสามัญ	๒
ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	
(ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๘	๓
วิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่	๓
ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ	
(ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๒๙	๕
วิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ	๕
วิธีดำเนินการสอบวิชาพิเศษของสถานศึกษา	๖
ตัวอย่าง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ	๗
ตัวอย่าง บัญชีรายชื่อลูกเสือที่สอบวิชาพิเศษ	๘
ตัวอย่าง หนังสือขออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ	๙
ตัวอย่าง ข้อสอบวิชาพิเศษลูกเสือ ภาคทฤษฎี	๑๐ - ๑๒
ตัวอย่าง ข้อสอบวิชาพิเศษลูกเสือ ภาคปฏิบัติ	๑๓
ตัวอย่าง หนังสืออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ	๑๔
ตัวอย่าง หนังสือรับรองผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ	๑๕
เอกสารอ้างอิง	๑๖

คำนำ

แนวปฏิบัติในการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ สำหรับสถานศึกษา ฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นมา เพื่อให้ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้บังคับบัญชาลูกเสือได้ใช้ประโยชน์ เป็นแนวทางและคู่มือในการดำเนินการฝึกอบรมและสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ ของลูกเสือทั้ง ๔ ประเภท ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ สามารถศึกษาหลักสูตรวิชาพิเศษในแต่ละวิชา ได้จากข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ ในแต่ละประเภท เพื่อดำเนินการฝึกอบรมและสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ ให้แก่ลูกเสือได้อย่างมีประสิทธิภาพ หวังว่า เอกสารนี้ คงช่วยกระตุ้นให้กิจการของลูกเสือขอสถานศึกษาในสังกัด ได้ตื่นตัวยิ่งขึ้น ลูกเสือทุกประเภทได้รับการฝึกอบรมที่ก้าวหน้า ได้รับเกียรติระดับเครื่องหมายวิชาพิเศษ บนแขนเสื้อ ข้างขวาซึ่งอยู่ใต้ชื่อกลุ่ม กองลูกเสือ จึงถือว่าเป็นเกียรติและศักดิ์ศรีของสถานศึกษา แห่งนั้นด้วย หรือยิ่งกว่านั้นก็คือ ลูกเสือได้ประดับสายสะพายปักเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ ในกรณีที่ลูกเสือสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษได้เกิน ๙ วิชา

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓

วิชาพิเศษลูกเสือ

ลูกเสือทั้ง ๔ ประเภท ที่เรียนหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ อาจสอบวิชาพิเศษได้ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ วิชาเหล่านี้มุ่งหมายให้ลูกเสือ ได้แสดงออก ซึ่งทักษะและความสนใจของตนเอง เพื่อให้ได้มีส่วนร่วมกับลูกเสืออื่นๆด้วย

แนวปฏิบัติในการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ

ในการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ มีแนวปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

๑. ทำการสอบวิชาพิเศษโดยใช้เวลานอกเหนือจากที่ลูกเสือเข้าร่วมกิจกรรมตามปกติหรือในขณะอยู่ค่ายพักแรม นอกจากนี้ลูกเสืออาจใช้เวลาว่างของตนเอง ทำการฝึกฝนทักษะต่างๆของวิชาพิเศษ แล้วขอทำการสอบหรือส่งรายงานผลการปฏิบัติงานของรายวิชานั้นแก่ผู้กำกับลูกเสือ เพื่อขอประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษ การสอบจะจัดให้มีขึ้นปีละครั้งก็ได้ โดยเน้นการปฏิบัติจริง เมื่อสอบผ่านแล้ว ให้ผู้กำกับลงนามรับรองในสมุดประจำตัวลูกเสือ

๒. วิชาพิเศษลูกเสือวิชาใดที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับกิจกรรมที่ลูกเสือเข้าร่วมตามปกติ ก็ให้นำไปบูรณาการรวมทั้งทำการสอบภาคปฏิบัติของวิชาพิเศษนั้นๆ และให้ถือว่าลูกเสือที่ผ่านการสอบแล้ว มีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษนั้นด้วย

๓. วิชาพิเศษลูกเสือวิชาใดที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับกิจกรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และลูกเสือได้ปฏิบัติกิจกรรมนั้นแล้ว ผู้กำกับสามารถดำเนินการสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้ลูกเสือผ่านการสอบวิชานั้นๆ และมีสิทธิ์ประดับเครื่องหมายวิชาพิเศษนั้นด้วย

๔. ให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการขอซื้อเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ ตามจำนวนที่ลูกเสือได้รับ จากร้านค้าขององค์การการค้าของคุรุสภา

๕. สำหรับการดำเนินการสอบพิเศษลูกเสือ ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๐๙ และข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ ของลูกเสือแต่ละประเภท ดังนี้

๕.๑ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ

พ.ศ. ๒๕๐๙ ลักษณะ ๒ ว่าด้วยหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ ภาค ๑ บททั่วไป

ข้อ ๑๔๑ การคุ้มครองเครื่องหมาย เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสืออยู่ในความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. ๒๕๐๗ และพระราชบัญญัติลูกเสือ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๙ คณะลูกเสือแห่งชาติเป็นผู้ควบคุมการจัดทำหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร เพื่อจำหน่ายซึ่งเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ

ข้อ ๑๔๒ ต้องมีความรู้เบื้องต้น ผู้กำกับลูกเสือต้องฝึกสอนลูกเสือตามหลักสูตรและมั่นใจ ว่าลูกเสือผู้นั้นมีความรู้ความสามารถในวิชานั้นๆเป็นอย่างดีแล้ว จึงอนุญาตให้เข้าทดสอบ

ข้อ ๑๔๓ การทดสอบ

(๑) การทดสอบเพื่อเลื่อนชั้น ตามปกติให้เป็นหน้าที่ของผู้กำกับกองลูกเสือ เป็นผู้ดำเนินการสอบ เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด ผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอแล้วแต่กรณี หากเห็นเป็นการสมควรจะแต่งตั้งกรรมการสอบร่วมก็ได้

(๒) การทดสอบวิชาพิเศษลูกเสือ ให้เลขาธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด ผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอแล้วแต่กรณี เป็นผู้แต่งตั้งบุคคลที่มีคุณสมบัติ เหมาะสมเป็นกรรมการสอบ ในข้อ ๑๔๓ (๒) นี้ ได้มีการกำหนดไว้ในข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาลูกเสือแต่ละประเภทโดยเฉพาะ จึงควรดำเนินการตามตามข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติฯ ในแต่ละประเภทแล้วแต่กรณี

(๓) การทดสอบเพื่อเลื่อนชั้นหรือวิชาพิเศษลูกเสือ อาจทำในขณะที่ไปอยู่ค่ายพักแรม และจะจัดให้มีขึ้นปีละกี่ครั้งก็ได้

(๔) การทดสอบให้ดำเนินตามรายละเอียดที่กำหนดไว้แต่ละวิชา โดยมุ่งถึงคุณภาพและการปฏิบัติได้จริงจึงเป็นสำคัญ เมื่อลูกเสือคนใดสอบได้ ก็ให้กรรมการสอบลงนามรับรองในสมุดประจำตัวลูกเสือ และเมื่อเสร็จการสอบแล้ว ให้ผู้กำกับกรอกผลการสอบลงในทะเบียนลูกเสือให้ตรงกันด้วย

(๕) การทดสอบเมื่อเลื่อนชั้น เมื่อมีการสอบได้วิชาใดแล้วให้เก็บผลการสอบวิชานั้นไว้ เมื่อได้ครบทุกวิชาก็ให้เลื่อนชั้นได้

ส่วนวิชาพิเศษลูกเสือนั้นไม่มีการเก็บผลไว้ ถ้าสอบไม่ได้ให้สอบใหม่ทุกคราว

๕.๒ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ

สำรอง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒

แผนการฝึกอบรมลูกเสือสำรองมีระดับสูงขึ้นตามวัยและสมรรถภาพของเด็กแต่ละคน แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น คือ ดาวดวงที่ ๑ ดาวดวงที่ ๒ และดาวดวงที่ ๓ กับให้เด็กมีโอกาสได้รับเครื่องหมายวิชาพิเศษดังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง มุ่งหมายที่จะให้การฝึกอบรมที่สูงขึ้น ในกิจกรรมตามหลักสูตรทั้ง ๑๒ เรื่อง เพื่อให้ลูกเสือสำรองมีโอกาสได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษในกิจกรรมต่างๆ ที่มีได้กำหนดไว้สำหรับหลักสูตรดาวดวงที่ ๑ - ๓

เครื่องหมายวิชาพิเศษส่วนใหญ่ซึ่งมีภาพอันเป็นสัญลักษณ์แสดงถึงทักษะของแต่ละ วิชาประกอบด้วยพื้นสีแดง โดยเฉพาะเครื่องหมายวิชาพิเศษ ประเภท นักกรีฑา และนักว่ายน้ำ มีข้อกำหนดต่างๆ แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น พื้นสีต่างกัน

เครื่องหมายวิชาพิเศษประเภท นักจักรยานสองล้อ และนักว่ายน้ำ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของลูกเสือสำรองนั้น ลูกเสือสำรองอาจสมัครเข้าทดสอบเมื่อใดก็ได้ ภายหลังที่ได้เข้าประจำกองเป็นลูกเสือสำรองโดยสมบูรณ์แล้ว นอกจากนั้นในระหว่างที่กำลังศึกษาตามหลักสูตร สำหรับดาวดวงที่ ๑ - ๓ แต่ละชั้น ลูกเสือสำรองอาจเลือกเรียนวิชาพิเศษใดๆก็ได้ ชั้นละ ๒ วิชา ส่วนลูกเสือสำรองที่ได้ดาวดวงที่ ๓ แล้ว อาจเลือกเรียนวิชาพิเศษได้ทุกวิชา

วิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (๑๘ วิชา) และ เครื่องหมายลูกเสือสัมพันธ์

๑. จิตรกร	๒. นักกรีฑา	๓. นักอ่านหนังสือ
๔. นักจักรยานสองล้อ	๕. นักแสดงการบันเทิง	๖. นักสำรวจ
๗. นักปฐมพยาบาล	๘. นักสารพัดช่าง	๙. งานอดิเรก
๑๐. การช่วยเหลืองานบ้าน	๑๑. นักอ่านแผนที่	๑๒. นักธรรมชาติศึกษา
๑๓. นักถ่ายภาพ	๑๔. นักว่ายน้ำ	๑๕. ผู้ช่วยคนตกน้ำ
๑๖. นักวิทยาศาสตร์	๑๗. นักกีฬา	๑๘. การอนุรักษ์ธรรมชาติ

๕.๓ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ

สามัญ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๒๕

แผนการฝึกอบรมลูกเสือสามัญมีระดับสูงขึ้นตามวัย และสมรรถภาพของเด็กแต่ละคนคือ ลูกเสือตรี ลูกเสือโท และลูกเสือเอก กับมีหลักสูตรวิชาพิเศษต่างๆด้วย เมื่อลูกเสือสอบวิชาตามหลักสูตรลูกเสือตรีได้แล้ว จึงได้เข้าพิธีประจำกองและให้ได้รับการฝึกอบรมขั้นสูงต่อไปตามลำดับ ความสำเร็จของการฝึกอบรมลูกเสือ อยู่อยู่ที่การฝึกอบรมนายหมู่ และการเปิดโอกาสให้นายหมู่ทุกคนได้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกิจการของกองลูกเสือสามัญ โดยมีการปรึกษาหารือกันในที่ประชุมนายหมู่ ลูกเสือ

สามัญที่กำลังเรียนหลักสูตรลูกเสือโท ลูกเสือเอก อาจสอบวิชาพิเศษลูกเสือ สามัญได้ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ วิชาพิเศษเหล่านี้มุ่งหมายให้ลูกเสือสามัญได้แสดงออกซึ่งทักษะและความสนใจของตนเอง กับเพื่อให้ได้มีส่วนในการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับลูกเสืออื่นๆด้วย

วิชาพิเศษลูกเสือสามัญ (๕๔ วิชา)

๑. นักจักสาน	๒. ช่างไม้	๓. ช่างหนัง
๔. ชาวนา	๕. ชาวสวน	๖. ชาวไร่
๗. นักเลี้ยงสัตว์เล็ก	๘. นักจักรยาน ๒ ล้อ	๙. นักว่ายน้ำ
๑๐. ผู้ช่วยคนดับเพลิง	๑๑. ผู้ช่วยเหลือผู้ประสภภัย	๑๒. ผู้ให้การปฐมพยาบาล
๑๓. นักสังเกตและจำ	๑๔. การพราง	๑๕. ชาวค่าย
๑๖. ผู้ประกอบอาหารในค่าย	๑๗. ล่าม	๑๘. นักดนตรี
๑๙. นักผจญภัยในป่า	๒๐. นักสำรวจ	๒๑. มัคคุเทศก์
๒๒. ช่างเขียน	๒๓. นักสัญญาณ	๒๔. นักบุกเบิก
๒๕. นักธรรมชาติศึกษา	๒๖. ช่างเบ็ดเตล็ด	๒๗. ผู้บริหารคนไข้
๒๘. นักจับปลา	๒๙. ผู้ช่วยต้นเด่น	๓๐. นักพายเรือ
๓๑. นายท้ายเรือใบ	๓๒. นักกระเชียงเรือ	๓๓. นักเล่นเรือใบ
๓๔. นักดาราศาสตร์เบื้องต้น	๓๕. นักอุตุนิยมวิทยาเบื้องต้น	๓๖. ยามอากาศเบื้องต้น
๓๗. นักเครื่องบินเล็กเบื้องต้น	๓๘. นักสะสม	๓๙. บรรณารักษ์
๔๐. นักกรีฑา	๔๑. นักขี่ม้า	๔๒. มวยไทยเบื้องต้น
๔๓. มวยสากลเบื้องต้น	๔๔. กระบี่กระบองเบื้องต้น	๔๕. นักยิงปืนเบื้องต้น
๔๖. การอนุรักษ์ธรรมชาติ	๔๗. การหามิตร	๔๘. มารยาทในสังคม
๔๙. นิเวศวิทยา	๕๐. การพัฒนาชุมชน	๕๑. การใช้พลังทดแทน
๕๒. ลูกเสือโทพระมงกุฎเกล้าฯ	๕๓. ลูกเสือเอกพระมงกุฎเกล้าฯ	๕๔. สายโยงยศ
	๕๕. ...	

๕.๔ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่จะต้องพยายามฝึกอบรมตนเอง เพื่อรับเครื่องหมายต่างๆดังนี้

๑. เครื่องหมายลูกเสือโลก ๓. เครื่องหมายลูกเสือหลวง

๒. เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ ๔. เครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ผู้ผ่านการสอบและได้รับเครื่องหมายลูกเสือโลกแล้ว ให้ทำพิธีเข้าประจำกอง และเมื่อได้เข้าพิธีประจำกองเรียบร้อยแล้ว จึงนับได้ว่าเป็นลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่โดยสมบูรณ์ ควรพยายามฝึกอบรมตนเองเพื่อรับเครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ และเครื่องหมายลูกเสือหลวงต่อไปตามลำดับ นอกจากนั้นจะเลือกเรียนวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ตนสนใจก็ได้ การสอบวิชาลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ทุกวิชา ให้หัวหน้าสถานศึกษา หรือสโมสรลูกเสือเป็นผู้ดำเนินการสอบ โดยแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นกรรมการสอบ และเมื่อทำการสอบเครื่องหมายลูกเสือโลก เครื่องหมายลูกเสือชั้นพิเศษ เครื่องหมายลูกเสือหลวง หรือ

เครื่องหมายวิชาชีพแล้ว ให้รายงานเลขธิการคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด ผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุมัติผลการสอบและประดับเครื่องหมายนั้นๆได้

วิชาชีพลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (๗๖ วิชา) และเครื่องหมายสายยงยศ

๑. นักผจญภัย	๒. นักดาราศาสตร์	๓. นักอุตุนิยมวิทยา
๔. ผู้จัดการค่ายพักแรม	๕. ผู้พิทักษ์ป่า	๖. นักเดินทางไกล
๗. หัวหน้าคนครัว	๘. นักบุกเบิก	๙. นักสกะกรอย
๑๐. นักธรรมชาติวิทยา	๑๑. การสื่อสารด้วยยานพาหนะ	๑๒. นักดับเพลิง
๑๓. นักสัญญาณ	๑๔. นักสารพัดช่าง	๑๕. นักโบราณคดี
๑๖. นักสะสม	๑๗. นักดนตรี	๑๘. นักถ่ายภาพ
๑๙. นักกีฬา	๒๐. นักกรีฑา	๒๑. นักพิมพ์ดีด
๒๒. นักแสดงการบันเทิง	๒๓. นักยิงปืน	๒๔. ล่าม
๒๕. หน้าที่พลเมือง	๒๖. มัคคุเทศก์	๒๗. บรรณารักษ์
๒๘. เลขานุการ	๒๙. พลาธิการ	๓๐. ผู้ช่วยการจราจร
๓๑. ช่างเขียน	๓๒. ช่างไฟฟ้า	๓๓. ช่างวิทยุ
๓๔. ช่างแผนที่	๓๕. ช่างเครื่องยนต์	๓๖. อิเลคทรอนิกส์
๓๗. การหามิตร	๓๘. การฝีมือ	๓๙. การช่วยผู้ประสบภัย
๔๐. การสาธารณสุข	๔๑. การพยาบาล	๔๒. การพูดในที่สาธารณะ
๔๓. การอนุรักษ์ธรรมชาติ	๔๔. การประชาสัมพันธ์	๔๕. การสังคมสงเคราะห์
๔๖. การพัฒนาชุมชน	๔๗. ชาวประมง	๔๘. ตื่นเต้น
๔๙. ผู้นำร่อง	๕๐. นักเล่นเรือใบ	๕๑. นักว่ายน้ำ
๕๒. นักพายเรือ	๕๓. นักกระเชียงเรือ	๕๔. กลาสีเรือ
๕๕. การป้องกันความเสียหาย และดับเพลิงไหม้บนเรือ	๕๖. การควบคุมการจราจร ทางน้ำ	๕๗. การเรือ
๕๘. การดำรงชีพในทะเล	๕๙. เครื่องหมายชาวเรือ	๖๐. เครื่องหมายเชิดชูเกียรติ ลูกเสือเหล่าสมุทร
๖๑. นักเครื่องบินเล็ก	๖๒. ช่างอากาศ	๖๓. ยามอากาศ
๖๔. การควบคุมการจราจร ทางอากาศเบื้องต้น	๖๕. การควบคุมการจราจร ทางอากาศ	๖๖. การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และดับเพลิงอากาศยาน
๖๗. การฝึกเป็นผู้นำ	๖๘. นักปฏิบัติการทางจิตวิทยา (ปจว.)	๖๙. การขนส่งทางอากาศ
๗๐. แผนที่ทหารและเข็มทิศ	๗๑. เสนารักษ์	๗๒. การดำรงชีพในถิ่น ทุรกันดาร
๗๓. นักไต่หน้าผา	๗๔. เครื่องหมายการบิน	๗๕. เครื่องหมายเชิดชูเกียรติ ลูกเสือเหล่าอากาศ
๗๖. เครื่องหมายผู้ฝึกสอน		

เครื่องหมายสายยงยศลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

- หลักสูตร
- ๑. ได้เป็นลูกเสือเอกหรือสอบได้เครื่องหมายลูกเสือโลกมาแล้ว
 - ๒. สอบได้วิชานักผจญภัย และวิชาต่อไปนี้อีก ๒ วิชา คือ นักดาราศาสตร์ , นักอุตุนิยมวิทยา , ผู้จัดการค่ายพักแรม , ผู้พิทักษ์ป่า , นักเดินทางไกล , หัวหน้าคนครัว , นักบุกเบิก , นักสะกดรอย , นักธรรมชาติวิทยา
 - ๓. ต้องถักสายหนัง เครื่องหมายสายยงยศของตนเอง

๕.๕ ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ (ฉบับที่ ๑๕) พ.ศ. ๒๕๒๙

ลูกเสือวิสามัญแบ่งออกเป็น ๒ ชั้น ดังนี้

- ๑. เตรียมลูกเสือวิสามัญ (ระยะทดลอง)
- ๒. ลูกเสือวิสามัญ (ต้องได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว)

ลูกเสือวิสามัญที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรเครื่องหมายลูกเสือโลกมาแล้ว และได้เข้าพิธีประจำกองแล้ว สามารถฝึกอบรมเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญได้

ผู้กำกับลูกเสือวิสามัญ มีหน้าที่เสนอให้หัวหน้าสถานศึกษา หรือสโมสรลูกเสือ เป็น ผู้ดำเนินการสอบวิชาลูกเสือวิสามัญ โดยแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้ดำเนินการสอบ และเมื่อดำเนินการสอบเครื่องหมายลูกเสือโลกหรือเครื่องหมายวิชาพิเศษแล้ว ให้รายงานเลขาธิการคณะกรรมการลูกเสือแห่งชาติ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัดแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุมัติและให้ประดับเครื่องหมายนั้นๆได้

วิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ (๑๒ วิชา)

๑. การลูกเสือ	๒. เดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม	๓. โครงการ
๔. การบริการ	๕. ผู้ฝึกสอน	๖. ยิงปืน
๗. ศิลปประยุกต์	๘. ปฐมพยาบาล	๙. อิเล็กทรอนิกส์
๑๐. สังคมสงเคราะห์	๑๑. ขับรถยนต์	๑๒. เครื่องหมายวชิราวุธ

วิธีดำเนินการสอบวิชาพิเศษลูกเสือของสถานศึกษา

๑. ผู้อำนวยการโรงเรียน ออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิทางลูกเสือ เป็นคณะกรรมการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ [เอกสารหมายเลข ๑]

๒. คณะกรรมการดำเนินการสอบวิชาพิเศษ จัดทำข้อสอบภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และจัดทำบัญชีรายชื่อ ลูกเสือ เนตรนารี ที่สอบวิชาพิเศษได้ โดยมีประธานกรรมการสอบและกรรมการ ลงชื่อร่วมกันอย่างน้อย ๓ คน นำเสนอ ผู้อำนวยการโรงเรียน [เอกสารหมายเลข ๒]

๓. ผู้อำนวยการโรงเรียน ดำเนินการขออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ ต่อผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอ หรือผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด แล้วแต่กรณี โดยส่งหลักฐานประกอบการขออนุมัติ ดังนี้ [เอกสารหมายเลข ๓]

๓.๑ สำเนาคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ

๓.๒ รายชื่อลูกเสือ เนตรนารี ที่สอบวิชาพิเศษลูกเสือ (สอบได้) จำนวน ๒ ชุด

๓.๓ ตัวอย่างข้อสอบภาคทฤษฎี (อย่างน้อยวิชาละ ๒๐ ข้อ) [เอกสารหมายเลข ๔]

๓.๔ ตัวอย่างข้อสอบภาคปฏิบัติ [เอกสารหมายเลข ๕]

๓.๕ โครงการ (ถ้ามี)

๔. เมื่อได้รับหนังสืออนุมัติผลการสอบแล้ว [เอกสารหมายเลข ๖] จึงประกาศผลสอบได้

๕. การนำผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ๘ วิชา ไปสมัครเข้ารับการฝึกเป็นนักศึกษาวิชาทหาร ตามระเบียบของกรมการรักษาดินแดน ให้โรงเรียนที่ได้รับอนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่แล้ว ออกหนังสือรับรองให้แก่ลูกเสือ โดยให้สำเนาหนังสืออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ แนบท้ายหนังสือรับรองให้ลูกเสือนำไปด้วย [เอกสารหมายเลข ๗]

หมายเหตุ

ในการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง และลูกเสือสามัญ เมื่อดำเนินการขั้นตอนที่ ๑ และ ขั้นตอนที่ ๒ แล้ว ให้ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้อนุมัติผลการสอบ และประกาศผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ เนื่องจาก ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วย การปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๒๒ ลูกเสือ สามัญ (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๒๕ ไม่ได้กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดทำรายงานเพื่อขออนุมัติเครื่องหมายวิชาพิเศษ ต่อ ผู้อำนวยการลูกเสืออำเภอ ผู้อำนวยการลูกเสือจังหวัด หรือเลขาธิการคณะกรรมการ บริหารลูกเสือแห่งชาติ แต่ประการใด

[เอกสารหมายเลข ๑]

คำสั่งโรงเรียน

ที่ /

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ

.....

เพื่อให้การสอบวิชาพิเศษลูกเสือ จำนวน วิชา

ของโรงเรียน ซึ่งดำเนินการสอบ ณ

ระหว่างวันที่ เดือน พ.ศ. ถึงวันที่ เดือน พ.ศ.

เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และได้ผลสมความมุ่งหมายทุกประการ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีนามต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ คือ

๑. ประธานกรรมการ
๒. รองประธานกรรมการ
๓. กรรมการสอบวิชา
๔. กรรมการสอบวิชา
๕. กรรมการสอบวิชา
๖. กรรมการสอบวิชา
๗. กรรมการสอบวิชา
๘. กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน

[เอกสารหมายเลข ๒]

โรงเรียน
รายชื่อลูกเสือ ที่สอบวิชาพิเศษ

ลำดับที่	ชื่อ - นามสกุล	วิชา.....	วิชา.....	วิชา.....	วิชา.....	วิชา.....	วิชา.....	วิชา.....	วิชา.....

(ลงชื่อ).....
กรรมการ

(ลงชื่อ).....
กรรมการ

(ลงชื่อ).....
ประธานกรรมการ

[เอกสารหมายเลข ๓]

ที่ ศธ /

[
โรงเรียน

วันที่..... เดือน พ.ศ.

เรื่อง ขออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่/วิสามัญ และระดับเครื่องหมายวิชาพิเศษ

เรียน ผู้อำนวยการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ

๒. รายชื่อลูกเสือ ที่สอบวิชาพิเศษ

๓. ข้อสอบภาคทฤษฎี

๔. ข้อสอบภาคปฏิบัติ

๕. โครงการ (ถ้ามี)

ด้วยโรงเรียน ได้ทำการฝึกอบรมและสอบวิชาพิเศษลูกเสือ
(สามัญรุ่นใหญ่ / วิสามัญ) ให้แก่ลูกเสือ จำนวน คน เนตรนารี
จำนวน คน รวมทั้งสิ้น คน ตั้งแต่วันที่ เดือน พ.ศ. ถึงวันที่
..... เดือน พ.ศ. โดยทำการสอบวิชาพิเศษ จำนวน วิชา ดังนี้

๑. วิชา	๖. วิชา
๒. วิชา	๗. วิชา
๓. วิชา	๘. วิชา
๔. วิชา	๙. วิชา
๕. วิชา	

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ
เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังรายละเอียดที่ส่งมาด้วยนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ผู้อำนวยการโรงเรียน

[เอกสารหมายเลข ๔]

ตัวอย่างข้อสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ ภาคทฤษฎี
วิชา ชาวค่าย

.....
คำชี้แจง จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. หน้าที่ที่จะต้องทำเมื่อถึงค่ายพักแรม คือข้อใด
 - ก. อาบน้ำ ข. หุงอาหาร
 - ค. ปลดเครื่องหลัง ง. กางเต็นท์
๒. ขั้นตอนแรกในการกางเต็นท์ ๕ ชาย คือ
 - ก. ตั้งเสาพร้อมกันทุกเสา พร้อมตอกสมอบก
 - ข. ต่อกเสาเข้าด้วยกัน
 - ค. ติดกระดุมผ้าเต็นท์ ๒ ผืน เข้าด้วยกัน
 - ง. ใช้เชือกยึดจากเสาไปยังสมอบก
๓. ข้อใดเป็นขั้นตอนแรกในการรื้อเต็นท์
 - ก. เก็บสมอบก ข. ล้มเสาเต็นท์
 - ค. พับผ้าเต็นท์ ง. เก็บเชือกที่รั้งเสาเต็นท์กับสมอบกออก
๔. ข้อใดไม่สำคัญในการเลือกที่ตั้งค่ายพักแรม
 - ก. แหล่งไฟน ข. เส้นทางไปมา
 - ค. แหล่งน้ำ ง. แหล่งอาหาร
๕. เต้าไฟชนิดใดที่ไม่เหมาะที่จะใช้ในการอยู่ค่าย
 - ก. เตาร่าง ข. เตายืน
 - ค. เต้าไฟฟ้า ง. เต้าสามเส้า
๖. อาหารลักษณะใดที่ควรจะนำมาปรุงรับประทานในการอยู่ค่าย
 - ก. อาหารที่ต้องใช้อุปกรณ์หลายอย่าง
 - ข. อาหารที่ต้องใช้ของสดปรุง
 - ค. อาหารที่มีขั้นตอนในการปรุงอาหาร
 - ง. อาหารที่มีวิธีปรุงง่ายๆ

๗. เพื่อความปลอดภัยในการอยู่ค่ายพักแรม ควรวิธีป้องกันอย่างไร

ก. จัดกิจกรรมรอบกองไฟทุกคืน

ข. จัดกิจกรรมผจญภัยในเวลากลางคืน

ค. จัดให้มีเวรยาม

ง. จัดหมู่บริการทุก ๔ ชม.

๘. พื้นที่แบบใดที่ควรเลือกเป็นบริเวณที่ตั้งค่ายพักแรม

ก. พื้นที่ราบมีกำบังลม

ข. พื้นที่มีหญ้าสีเขียว

ค. พื้นที่บนภูเขา

ง. พื้นที่ราบใกล้ต้นไม้ใหญ่

๙. ผู้กำหนดสถานที่ที่จะตั้งค่ายพักแรมคือผู้ใด

ก. ลูกเสือ เนตรนารี ทุกคน

ข. นายหมู่

ค. ผู้กำกับ

ง. ที่ประชุมนายหมู่ โดยมีผู้กำกับเป็นที่ปรึกษา

๑๐. สิ่งของเครื่องใช้ข้อใดที่ไม่ใช้สำหรับระบบหมู่ในระหว่างอยู่ค่ายพักแรม

ก. แปรงสีฟัน ยาสีฟัน

ข. ตะเกียง

ค. เต้า

ง. กระตะ หม้อ

ឆេត្យ

១. ក	២. ក	៣. ឃ	៤. ឃ
៥. ក	៦. ឃ	៧. ក	៨. ក
៩. ឃ	១០. ឃ		

[เอกสารหมายเลข ๕]

ตัวอย่างข้อสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ภาคปฏิบัติ
วิชา นักผจญภัย

๑. เดินทางไกลไปอยู่ค่ายพักแรมเป็นเวลา ๑ คืน การไปอยู่ค่ายพักแรมต้องเดินไปยังท้องถิ่นที่ลูกเสือไม่คุ้นเคย ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่จะไปอยู่ค่ายพักแรมควรแบ่งเป็นชุด ชุดละ ๔ คน

การเดินทางไกลต้องมีระยะทางอย่างน้อย ๘ กิโลเมตร และในระหว่างการเดินทางให้สมมติว่ามี เหตุฉุกเฉินเกิดขึ้นอย่างน้อย ๔ อย่าง เช่น ช่วยเหลือผู้ประสบภัย หรือมีผู้ติดอยู่ในที่สูง การใช้เข็มทิศปฏิบัติงาน เวลากลางคืน การแปรรหัส และเหตุฉุกเฉินทางน้ำ เป็นต้น เหตุฉุกเฉินเช่นว่านี้ ให้เว้นระยะห่างกันพอสมควร และ ลูกเสือจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องแผนที่ เข็มทิศ จึงจะสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางได้

การฝึกอบรมวิชานี้ ต้องมีลักษณะเป็นการทดสอบอย่างจริงจัง ในเรื่องการตัดสินใจ ความคิดริเริ่ม และการพึ่งตนเอง

๒. สามารถปฏิบัติได้ ๓ ข้อ ในเรื่องต่อไปนี้

๒.๑ ขึ้นต้นไม้จากพื้นได้สูงไม่น้อยกว่า ๕ เมตร

๒.๒ ขว้างหรือโยนเชือกช่วยชีวิตยาว ๑๘ เมตร ให้ตกอยู่ระหว่างหลัก ๒ หลัก ซึ่งปักห่างกัน ๑.๒๐ เมตร โดยผู้ขว้างยืนอยู่ห่างหลักทั้งสอง ๑๕ เมตร ให้เชือกตกอยู่ในระหว่างหลัก

กำหนด ๒ ครั้ง ใน ๓ ครั้ง

๒.๓ ไต่เชือกจากพื้นได้สูง ๔.๕๐ เมตร

๒.๔ ไร้วัวตามเชือกสูง ๖.๐๐ เมตร

๒.๕ ว่ายน้ำโดยสวมเครื่องแต่งกายเป็นระยะทาง ๑๘.๐๐ เมตร

๒.๖ กระโดดข้ามเครื่องกีดขวางสูง ๒ ใน ๓ ของส่วนสูงตัวเอง

[เอกสารหมายเลข ๖]

ที่ ศธ ๐๔๑๔๔/...

สำนักงานลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สกลนคร เขต ๓ อำเภอดงเจริญ
จังหวัดสกลนคร ๔๗๑๒๐

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง อนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ

เรียน

อ้างถึง หนังสือโรงเรียน

ตามหนังสือที่อ้างถึง โรงเรียน ได้รายงานผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือ
และอนุมัติระดับเครื่องหมายวิชาพิเศษให้แก่ลูกเสือ ผู้สอบได้ ความแจ้งแล้วนั้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓ พิจารณาแล้ว อนุมัติผลการสอบ
ดังกล่าวและให้ระดับเครื่องหมายวิชาพิเศษได้ตามที่เสนอขอ และขอให้ผู้บังคับบัญชาลูกเสือได้แจ้งให้ ลูกเสือ
ทราบถึงความสำคัญของวิชาพิเศษที่ตนสอบได้ และเอาใจใส่ให้ลูกเสือได้ใช้วิชาพิเศษนั้นๆ ปฏิบัติให้เป็นประโยชน์
อยู่เสมอด้วย จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

.....
(.....)

ผู้อำนวยการลูกเสือเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต ๓

กลุ่มส่งเสริมและจัดการศึกษา

โทร. ๐๔๒-๗๙๒-๑๑๘

[เอกสารหมายเลข ๗]

หนังสือรับรองผลการสอบวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

.....

ที่ ศธ /

โรงเรียน

วันที่ เดือน พ.ศ.

ขอรับรองว่า เป็นลูกเสือโรงเรียน

..... สอบได้วิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

โดยการอนุมัติผลการสอบของ ตามหนังสือที่ /

ลงวันที่ และได้แนบสำเนาหนังสืออนุมัติผลการสอบวิชาพิเศษมาด้วยแล้ว

โดยสอบได้วิชาพิเศษ ดังนี้

๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

๖.

๗.

๘.

๙.

(ลงชื่อ)

(.....)

ตำแหน่ง

เอกสารอ้างอิง

ดาลัด แก้ววิเชียร (2546) หนังสือประกอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุติวิชา ขวค่าย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พ.ศ. 2544 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

สันต์ ชูยุทธ (2543) คู่มือการสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษลูกเสือ- เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ พิมพ์ครั้งที่ 4
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

สำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (2547) ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครอง
หลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509 พิมพ์ครั้งที่ 17 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว

_____ (2531) ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสำรอง
(ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522 พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

_____ (2534) ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญ
(ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525 พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

_____ (2535) ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือสามัญรุ่น
ใหญ่ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2528 พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

_____ (2545) ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติ ว่าด้วยการปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือวิสามัญ
(ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2529 พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว